

Kyrkostyrelsens cirkulär nr 30/2025

13.11.2025

Understöd för vård av det kyrkliga kulturarvet och renoveringsunderstöd ur Kyrkans centralfond

Kyrkostyrelsen godkände i plenum 14.10.2025 nya grunder för fördelningen av understöd som börjar tillämpas från ingången av 2026. Syftet med ändringarna och preciseringarna i fördelningsgrunderna för understöd är att minska det totala antalet understödsansökningar som ska behandlas och att på så sätt påskynda behandlingen av ansökningarna, att rikta de understöd som beviljas till ekonomiskt viktiga projekt i församlingarna samt att på förhand minska den onödiga resursanvändning som avslagna ansökningar orsakar församlingarna, Kyrkans servicecentral och Kyrkostyrelsen. Detta cirkulär ersätter cirkulär 34/2023 Understöd för vård av det kyrkliga kulturarvet och reparationsunderstöd ur Kyrkans centralfond.

Understödens användningsändamål och belopp

Kyrkomötet beslutar årligen både om statlig finansiering för vård av det kyrkliga kulturarvet och om de understödsanslag som delas ut som renoveringsunderstöd från Kyrkans centralfond. Kyrkostyrelsen förbehåller sig möjligheten att styra understödsmedel till utredningar som omfattar flera församlingar samt till renoveringsförsök och renoveringsanvisningar. I regel används högst 10 procent av de årliga understödsanslagen för sådana samprojekt. Kyrkans fastighets- och värdeföremålsregister Basis, som har tagits i bruk i alla församlingar, finansieras som ett samprojekt.

Understöd för vård av det kyrkliga kulturarvet kan beviljas för de kyrkliga byggnader som avses i kyrkolagen och som är skyddade genom kyrkolagen, lagen om skyddande av byggnadsarvet eller en detaljplan. Understödet kan beviljas för iståndsättning, renovering, restaurering eller konservering av byggnadernas konstruktioner och ytor samt

för investeringar i värme-, el-, övervaknings- och brandsäkerhetssystem. Understödet kan också beviljas för istandsättning av gårdsplaner, staket, portar och utomhusbelysning i de aktuella byggnadernas närmaste omgivning. Projekt i anslutning till konservering och bevarande av värdefulla kyrkliga föremål samt istandsättning av hjältegravar omfattas också av understödet. Ett utlåtande av Museiverket om planen ska i allmänhet begäras och bifogas understödshandlingarna.

Renoveringsunderstöd ur Kyrkans centralfond kan beviljas för renovering och ändringar av kyrkliga byggnader samt Basis byggnadsgrupp 3.1 Övriga kyrkor och kapell.

Understöden beviljas inte för nybyggnadsprojekt, tillbyggnader, församlings- eller lägergårdar, församlingshem, investeringar inom begravningsverksamheten, projekt kring uthyrda byggnader eller fastighets- och bostadsaktier, inventarieanskaffningar, arbetsmaskiner eller apparater och i regel inte heller för projekt kring AV-teknik.

Ansökan om understöd

Innan understöd söks ska minimidatafälten för alla byggnader ha ifyllts i Basis. Bristfälliga minimidatafält kan vara en grund för att ansökan om understöd avslås. [Anvisningar om minimidatafält](#) (på finska) finns i Sacrista på Basis-systemets webbplats.

Understöd söks i förväg innan renoverings- eller konserveringsarbetena inleds. Ansökan fylls i under uppgifterna om det aktuella understödsobjektet (byggnad eller föremål) i Basis. Ansökan skickas via Basis till Kyrkostyrelsens registratorskontor senast 31.12.

Det är inte nödvändigt att ansöka om understöd för hela projektet på en och samma gång. Omfattande grundliga renoveringar kan behöva delas upp i t.ex. planering det första året, fasadrenovering det andra året och renovering av interiören det tredje året. Man kan också ansöka om understöd endast för en viss del av ett större reparationsprojekt, t.ex. bara för konservering av takmålningar i ett projekt för istandsättning av en fastighet.

Till en ansökan som gäller renoverings- och restaureringsarbeten bifogas planer, en redogörelse över arbetet samt en kostnads kalkyl, som i mer omfattande projekt ska upprättas per byggnadsdel. Understödsobjektets renoveringshistoria ska vara införd i Basis åtminstone när det gäller de mest betydande reparationerna. Finansieringen från annat

håll samt dess användningsändamål ska alltid meddelas så noggrant som möjligt i ansökan.

I punkten *beviljande av understöd* anges de nedre gränserna för kostnaderna, under vilka understöd inte beviljas för planering eller renovering. Församlingsekonomin kan ett och samma år ansöka om understöd för högst två olika projekt, till exempel renovering av kyrkans vattentak och konservering av altartavlan i ett begravningskapell. Som undantag kan reparation och tjärning av flera spåntak eller konservering av flera föremål inom samma konserveringsområde räknas som ett enda konserveringsprojekt. Tidigare understödda projekt ska vara färdiga och understöden utbetalade innan man kan ansöka om understöd för nya projekt. För att undvika onödigt arbete uppmanar kyrkostyrelsen att iakttä ovannämnda begränsningar.

Om det under renoveringsarbetena framkommer ytterligare renoveringsbehov som man inte tidigare ansökt om understöd för, eller om kostnaderna för renoveringsarbetena klart överstiger kostnadskalkylen i understödsansökan, kan man ansöka om tilläggsunderstöd för projektet. För beviljandet av tilläggsunderstöd gäller samma grunder och beräkningskalkyler som för understöden för nya projekt. Till en ansökan om tilläggsunderstöd fogas en detaljerad utredning över redan beviljat understöd och beloppet och behovet av tilläggsunderstöd.

Understöd beviljas inte för redan genomförda projekt. I undantagsfall kan understöd dock beviljas för genomförda brådskande reparationsåtgärder som är nödvändiga för bevarandet av en byggnad eller ett föremål, samt för undersökningar och utredningar i anslutning till dessa. Åtgärderna, undersökningarna och utredningarna ska då ha genomförts under det år som föregår stödbeslutet. I fråga om brådskande reparationer för vilka understöd söks i efterhand ska man omgående kontakta överarkitekten per e-post. När understöd söks i efterhand ska det brådskande genomförandet motiveras i detalj. Ansökan ska bifogas en illustrerad utredning med fotografier av skadorna före reparationen samt reparationsåtgärderna.

Beviljande av understöd

Ansökningarna behandlas utgående från de handlingar som den sökande lämnat in. Kyrkostyrelsen kan under behandlingen av en ansökan be församlingen komplettera den.

Understöd för projektets planeringsskede beviljas endast för planering av en renoveringsplanering som överstiger 20 000 euro. Till kostnaderna för planering hör också bakgrundsutgifter som behövliga utredningar om byggnadshistorik och färgundersökningar. Understödet för planering är 50 procent.

Kalkylerat understöd beviljas endast för renoveringsprojekt som enligt kostnadskalkylen överstiger 100 000 euro.

Tjärning och reparation av spåntak samt planeringen av arbetet är konserveringsprojekt som beviljas understöd på 70 procent, förutsatt att arbetet utförs enligt anvisningen om underhåll och reparation av spåntak. [Anvisningar till församlingarna om underhåll och reparation av spåntak](#) (på finska) finns på kyrkans webbplats.

För konservering av föremål och konst beviljas ett understöd på 70 procent under förutsättning att församlingsekonomien har gjort en föremålsinventering i Basis och att inventeringen är uppdaterad. [Mer information om inventeringen av föremål](#) finns i Sacrista.

Om genomförandet av projektet förutsätter ett tillstånd av Kyrkostyrelsen i enlighet med kyrkolagen och tillståndet inte har sökts, om Museiverket i sitt utlåtande förutsätter att planerna kompletteras eller om planerna i övrigt är bristfälliga, kan understöd för fortsatt planering och bakgrundsutredning beviljas efter prövning.

Understöd ur Kyrkans centralfond kan beviljas efter prövning för anskaffning av en ny piporgel, om en expert har konstaterat att orgeln inte kan repareras och lämpliga begagnade orglar inte finns att tillgå. Dessutom ska det ha gjorts en konditionsbesiktning av den kyrkliga byggnad i vilken det föreslås en ny orgel, och det ska inte finnas något behov av renovering upptaget i 5-årsplanen. Byggnaden i fråga ska också finnas upptagen som en byggnad som ska bevaras i församlingens enhetens uppdaterade fastighetsstrategi.

Hur projektfinansiering från annat håll inverkar avgörs från fall till fall.

Beslut om understöd

I understödsbeslutet används beräkningsformeln

$$a \times v \times (3000 - ((t \times 2) / (p+r)) \times 2 / (m+1) \times 0,03 / j) \times p / 2 \times (1 - (1 - (k / t))^2) \times j$$

I formeln görs en inflationsjustering vartannat år. Från början av 2024 har talet 3 000 ändrats till 3 500. Från ingången av 2026 görs inga ändringar i formeln.

a = objektets kulturhistoriska värde

v = projektets nödvändighet med tanke på bevarandet av objektet

t = församlingenshetens skatteinkomster i tusen euro

r = församlingenshetens statliga finansiering i tusen euro

m = antal kyrkor och begravningskapell som församlingensheten underhåller i enlighet med kyrkolagen och genom kyrkolagen skyddade klockstaplar kan tas i beaktande som talet 0,5

p = församlingenshetens inkomstskattesats

k = projektets kostnadskalkyl i tusen euro

j = utjämningskoefficient som bestäms enligt understödsobjektens sammanlagda kostnader och det anslag som står till förfogande

Bestämning av koefficient a:

1-2 = Exceptionellt värdefullt objekt med avseende på det internationella eller nationella kulturarvet (av särskilda skäl, grundat på prövning från fall till fall enligt omständigheterna)

1 = Objekt som är skyddat genom kyrkolagen, lagen om skyddande av byggnadsarvet eller en detaljplan, i områden som saknar detaljplan objekt som är skyddat genom en generalplan, objekt som ingår i en byggd kulturmiljö av riksintresse

0,8 = Skyddat objekt i landskapsplan, objekt som enligt en inventering är av betydelse på landskaps- eller lokalplanet

0,6 = Objekt som ska bevaras på andra grunder som hänför sig till skyddet av kulturarvet

0,4-0,1 = Annat objekt

Bestämning av koefficient v:

1-2 = Exceptionellt kritiska åtgärder för att bevara ett värdefullt objekt (av särskilda skäl, grundat på prövning från fall till fall enligt omständigheterna)

1 = Nödvändiga åtgärder för renovering av yttertaket samt en byggnads klimatskal och bärande konstruktioner, konservering av värdefulla föremål

0,8 = Övriga till karaktären restaurerande åtgärder som är viktiga för att objektet bevaras

0,8 = Övriga åtgärder som är viktiga för användningen av objektet

0,4–0,1 = Övriga åtgärder

I beräkningsformeln beaktas församlingens skatteinkomster och statliga finansiering enligt det senast fastställda bokslutet. Skattesatsen tas från samma år som skatteintäkterna.

Om byggnaden har tillhört en församling som under de senaste tre åren har anslutit sig till en annan ekonomisk församling, kan understödsprocenten beräknas enligt församlingens senaste skatteinkomster, den statliga finansieringen, skattesats och skattesats före sammanslagningen. Sökanden ska som bilaga till ansökan lämna uppgifter av vilka framgår församlingens namn, granskningsåret, skatteinkomsterna, beloppet av den statliga finansieringen, skattesatsen, antalet kyrkor enligt kyrkolagen samt antalet begravningskapell och antalet klockstaplar som skyddas genom kyrkolagen.

För projekt som gäller grundlig renovering och ändring av skyddade kyrkliga byggnader kan understöd beviljas både från den statliga finansieringen och ur Kyrkans centralfond. Fördelningen och beräkningen av understödsbeloppet görs på basis av specifikationen i kostnadskalkylen. Understöd för planeringskostnader beviljas från den statliga finansieringen.

Om understöd på basis av beräkningsformeln inte kan beviljas, kan understöd för brådsande reparationer och konserveringar av bärande konstruktioner, klimatskal eller inredning som är nödvändiga för bevarandet av en skyddad kyrklig byggnad av internationell eller nationell betydelse beviljas efter prövning.

Det maximala understödsbelopp som beviljas på en gång för ett projekt är 1 000 000 euro. Understödsprocenten kan vara högst 80 procent. Understöd som enligt beräkningsformeln understiger 10 procent beviljas inte.

Understödsbesluten behandlas senast vid plenum i april i samma paragraf. Den allmänna motiveringen samt Borgå stifts församlingars understödsbeslut ges på både finska och svenska.

Understödsbeslutet är i kraft det år understödet beviljas och de följande tre åren. Oanvända understöd intäktsförs årligen i bokföringen och omfördelas i samband med följande understödsutdelning.

Utbetalning av understöd

En förutsättning för att understödet ska betalas ut är att planerings- och genomförandekostnaderna har bokförts separat i enlighet med anvisningarna på ett huvudboksutdrag som har bifogats begäran om utbetalning. Före utbetalningen av den sista betalningsposten ska uppgifterna om renoveringsprojektet samt renoverings- eller konserveringsrapporten sparas i Basis.

Understöd betalas ut enligt de faktiska kostnaderna. Beslutet gäller både understödsprocenten och understödsbeloppet, som avrundas till närmaste 100 euro. Om den kostnads-kalkyl som ligger till grund för beslutet överskrids, betalas understödet således högst enligt det beviljade understödsbeloppet. Om kostnads-kalkylen underskrids betalas understödet enligt den beviljade understödsprocenten.

Kyrkostyrelsen betalar ut understödet till församlingen inom två månader från det att begäran om utbetalning och behövliga bilagor har lämnats in. Understöd på mindre än 100 000 euro betalas som ett engångsbelopp. Understöd på över 100 000 euro betalas i rater på 100 000–200 000 euro. Församlingen ska i bilagorna till begäran om utbetalning ange för vilken del utbetalning söks.

Ytterligare information

Mer information om ansökan och utbetalning av understöd finns på Sacrista på intranätet.

Ärenden som gäller fördelningen av understöd:

överarkitekt Edla Mäkelä tfn 050 591 7665, edla.makela@evl.fi

Utbetalning och redovisningar:

Markku Vasara 040 142 5194, markku.vasara@evl.fi

Kyrkostyrelsen

Niilo Pesonen
kanslichef

Pirjo Pihlaja
ecklesiastikråd

ISSN 1797-0334